

Bireysel Finansman Aracı Olarak Kredi Kartı ve Kullanımına Yönelik Kayseri ve Yozgat İllerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma

Selçuk KENDİRLİ¹
Hitit Üniversitesi

Zuhal AKGÜN²
Bozok Üniversitesi

Hülya Çağırın KENDİRLİ³
Hitit Üniversitesi

Öz

Bireysel finansman ihtiyacının karşılanmasına yardımcı olan kredi kartı, özellikle bankacılık alanında, bireysel hizmetler dâhilinde yer almaktadır. Kredi kartı en yaygın, hızlı ve kolay kullanıma sahip, nakit yerine geçen bir ödeme aracıdır. Aynı zamanda görece uygun maliyetli fon sağlama fonksiyonu ile günümüz ekonomik hayatında vazgeçilmez bir finansal araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma, bireysel tüketicilerin kredi kartı kullanımında etkili olan faktörleri belirlemeye yönelik olarak yapılmıştır. Öncelikle kredi kartı hakkında genel bilgiler verilmiş, Dünya ve Türkiye finansal sistemindeki tarihsel seyri ele alınmıştır. Uygulama bölümünde ise Yozgat ve Kayseri illerinde yapılan 500 kişilik anket çalışması sonucunda oluşturulan hipotezler ışığında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Bireysel Finansman, Kredi Kartı, Yozgat ve Kayseri İlleri

A Comparative Research in Kayseri and Yozgat Provinces Toward the Use of Credit Card as an Individual Finance Tool

Abstract

The credit card, which helps to meet the individual financing needs, is especially settled in individual services in the banking sector. Credit card is the most common, quick and easy to use and it is a kind of instrument which can be replacement to the cash payment. At the same time, it has relatively suitable cost funding function for the consumers and it emerges as an indispensable financial instrument in our economic life today's.

This study was conducted for determining to factors of effects to the credit card usage by consumers. Firstly, general information was given about the credit card and discussed of the historical of credit card which is in the financial system all over the world and Turkey. In the application section, the made survey question to 500 person in Yozgat and Kayseri provinces and identify to the hypotheses according to these questionnaire.

Key Words:

Individual Finance, Credit Card, Yozgat and Kayseri Provinces.

¹ Doç.Dr... Hitit Üniversitesi İİBF Bankacılık ve Finans Bölümü, selcukkendirli@hitit.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr... Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO

³ Yrd.Doç.Dr. Hitit Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü, hulyacagirankendirli@hitit.edu.tr

Giriş

Gelişen teknoloji ile birlikte finans dünyasında sunulan hizmetlerin niteliği ve kalitesi de artmıştır. Rekabet koşulları da buna paralel olarak değişmiş ve kişiye özel hizmetler giderek önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle bankacılık sektörü bu konuda hızlı atılımlar gerçekleştirmiş ve bireysel bankacılık hizmeti ürünleri arasında olan kredi kartları bu alanın en gözde aktörü olmuştur. Elde edilmesi ve kullanımı kolay, ucuz kredi olanağı sunan modern zamanların en yaygın kullanım aracı olan kredi kartları, bireysel finansmanın da en önemli araçlarından biri haline gelmiştir.

Tüketim toplumu haline geldiğimiz son yıllarda, kredi kartları, taşınması nakit paraya oranla daha güvenli ve hesapta para olmasa bile kredi imkânı sunması gibi sebeplerle birçok kişinin cüzdanındaki yerini sağlamlaştırmıştır. Birden fazla kredi kartına sahip olmak ve yüksek limitler toplum içinde bir itibar göstergesi olarak görülmeye başlanmıştır. Para çekme, ödeme erteleme, taksitlendirme, internet üzerinden güvenli alışveriş çeşitli avantajları arasında yer almaktadır. Ekonomik hayatın canlanmasına katkıları olduğu da söylenebilir. Nakit para olmadığı halde harcama yapılabilmesi, geçerliliğinin hem ulusal hem de uluslararası boyutta olması sayesinde işlem hacminin geniş çaplı olması, etkili reklam kampanyaları ile kredi kartları finans dünyasının parlayan yıldızı konumuna gelmiştir.

Bu çalışmada, kredi kartı hakkında genel bilgiler verilerek, Dünya ve Türkiye açısından finansal hayattaki tarihçesi üzerinde durulmuştur. Bir bireysel finansman aracı olarak kredi kartlarının kullanımına yönelik uygulama kısmında ise Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan 500 bireye anket uygulanmış ve iki il arasında kredi kartı kullanımına ilişkin farklılıklar olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler istatistikî olarak demografik faktörlere ilişkin analiz ve t- testi ile analiz edilerek sonuçlar değerlendirilmiştir.

Kredi Kartı Hakkında Genel Bilgiler

İlk olarak 1894 yılından itibaren Amerika’da kullanılmaya başlanan kredi kartı, farklı alanlarda faaliyet gösteren iş yerlerinde para gibi kullanılabilen

ve belirli bir bölge sınırı olmayan ödeme araçlarıdır. Kredinin Latince karşılığı olan credere, “Bir kimseye emniyet ve itimat etmek” anlamına gelmektedir. Kredi kartı çıkaran kuruluş da hamile kartını ancak gerekli incelemeleri yapıp, ödemelerini zamanında yerine getirileceğine kanaat getirdikten sonra verdiği için emniyet kartı ya da güven kartı şeklinde değerlendirilmekte ancak bu terimlerinin yerine kredi kartı terimi kullanılmaktadır (Kaya,2008: 4).

23.02.2006 tarihinde kabul edilmiş olan, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nun 3. Maddesine göre, kredi kartı, “nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasını ifade eder” (Resmi Gazete: 26095, 2006).

Kredi kartı, bankalar ve bazı finansman kuruluşlarının, müşterilerine belirli limitler dahilinde (www.kredikarti.web.tr) anlaşmalı POS cihazı bulunan alışveriş noktalarında ödeme amaçlı veya banka ATM’lerinden nakit para çekmek amaçlı kullanılabilen, yapılan harcamaların aylık olarak bankaya tek seferde ya da taksitlerle ödenmek zorunda olduğu bir ödeme aracıdır (Wikipedia, 2014).

Kredi kartı ülkemizde yaygın olarak kullanılan, ürün olarak bir nakit kullanım aracı olmakla beraber tüketici finansmanının sağlanmasında etkin rol oynayan araçlardan biridir. Nakit para taşımadan nakit para taşımamanın bütün avantajlarını sunmakla birlikte, para harcamayı kolaylaştırmaktadır (www.tuketicifinansman.net).

Bireysel Finansmanda Kredi Kartının Tarihsel Seyri
Kartlı ödeme fikri ilk kez 1887 yılında Edward Bellamy’nin “Looking Backward Or Life In The Year 2000” isimli bilim kurgu romanında ortaya atılmıştır. Romanda 2000’li yıllarda yapılacak alışveriş ödemelerinin karttan kopartılan parçalar aracılığı ile yapılabileceği ve bu ödemelerin kart bitene kadar sürebileceği şeklinde kart kullanımına yer verilmiştir (Kaya, 2008: 7).

Dünyada Kredi Kartları

Turizm amaçlı olarak 1894 yılında ABD merkezli Hotel Letter Credit Company tarafından ekonomik sisteme dâhil edilen kredi kartı, 20.yy. başında çe-

şitli petrol şirketleri ve bölümlü mağazalar tarafından iş görenlerin ve seçkin müşterilerin hizmetine sunulmuştur. Ancak belirtilen kart uygulamaları belirli bir sektörle sınırlı olduğu için bugünkü anlamda bir kredi kartı özelliği taşımamaktadır (Özkuş, Tapşın: 2010: 139).

Kredi kartı uygulamasının 1914'te, ABD'de para transferi şirketi olarak faaliyet gösteren Western Union tarafından müşterilerine sunulan 'metal plakalar' ile başladığı da arşivlerde yer almaktadır. 1915 ve sonrasında, büyük mağazalarca seçkin müşterilere verilen ve yalnızca kartı veren mağazada kullanılabilen, "şimdi al, sonra öde" sloganıyla başlatılan "shopper's plates" uygulaması 20.yı ikinci yarısında evrensel bir boyut kazanmıştır. (Budak, 2011: 5).

İlk milletlerarası kredi kartını 1950 yılında Diners Club çıkarmış, bu kartı, 1958 yılında American Exp-

ress Card ve 1959 yılında Bank of America tarafından çıkarılan ve 1977 yılında "Visa Card" adını alan kredi kartı izlemiştir. Amerika'nın tüm eyaletlerinde kredi kartları çıkaran çeşitli bankalar daha sonra bir araya gelerek MasterCard'ı çıkarmışlardır (Tuğay, Başgöl, 2007: 216).

1970'li yılların sonlarında ise kredi kartı kullanımı Avrupa ülkeleri dahil, tüm dünyada yaygınlaşmıştır (Çavuş, 2006: 174).

Türkiye'de Kredi Kartları

Türkiye'de bireysel kredi olarak ilk ortaya çıkan ürün kredi kartıdır ve kullanımı yalnızca birkaç bin kişinin sahip olduğu, 1968'de Koç grubuna bağlı Setur A.Ş'nin Diners Club'tan yetki alarak çıkardığı Diners Club kartı ile başlamıştır. İlerleyen zamanlarda, Türk Ekspres Havacılık ve Turizm Ltd. Şti. "American Express" kartlarını ihraç etmiş

Tablo-1. Türkiye'de Kredi Kartları Tarihi

Yıllar	Türkiye'de Kredi Kartı Kullanımı
1975-1980	1975 yılından sonra Eurocard, Mastercard ve Access kredi kartları piyasaya girmiştir (Coşkun, 2010). Türkiye'de kredi kartları 1980'lerden itibaren daha yoğun şekilde ilgi görmeye başlamıştır.
1981	Visa kartları Anadolu Bankası A.Ş. tarafından Türkiye pazarına yer almıştır (Kara,2011: 29).
1984	Visa Türkiye'de ilk ofisini açmıştır. Ardından Akbank, İş Bankası gibi iş hacmi yüksek bankaların kredi kartı ihracına başlaması kredi kartlarının daha geniş kitlelere seslenmesine neden olmuştur. Bu dönemde kartlarda farklılıklarda meydana gelmiştir ve limitler ve sunduğu hizmetlere göre (classic, gold, gibi) segmentlere ayrılmıştır (Kara,2011: 29)
1987	Kredi kartı kullanımında önemli bir aracı olan ATM ülkemizde ilk olarak İş Bankası tarafından kullanılmaya başlanmıştır (www.tarihinizde.com). 1987 yılında Pamukbank'ın "prestij card" adı verilen kartı ilk yerel kart olmuştur (Kaya, 2008: 16). Bu dönemler için enflasyonist bir ülke durumunda olan Türkiye'de kredi kartlarının gelişmesi ödeme aracı olmasından çok, yüksek enflasyon nedeniyle faizsiz ucuz kredi niteliği fonksiyonu görmesine bağlanabilir (Kükre, 2006: 10).
1990	13 özel ve kamu bankası ortaklığı ile Bankalar Arası Kart Merkezi (BKM) A.Ş. kurulmuş ve kredi kartları sistemi tamamlanmıştır (Kükre, 2006: 12).
1991	Türkiye'de ilk elektronik POS (Point of Sale) olarak adlandırılan "satış noktası terminali" Yapı Kredi Bankası tarafından kullanıma sunulmuştur. Bu terminaller sayesinde kredi kartı kullanımı yaygınlaşmıştır
1992	Pamukbank kredi kartları konusunda bir adım daha ileri giderek, bizi fotoğraflı kredi kartı ile tanıştırdı (www.ekonomisayfasi.net).
1993	Bankalar arası yurtiçi kredi kartı ve banka kartı otorizasyonunun gerçekleştirilmesi, Türk bankalarının ATM ve POS sistemi ağlarının kullanıma açılması, VISA Base I ve Europay EPS-NET gibi uluslararası iletişim ağlarına tek noktadan bağlantı olanağı sağlaması, Türk bankaları tarafından çıkarılmış olan banka kartlarının takasının gerçekleştirilebilmesi amacı ile switch sistemi devreye alınmıştır. Yine 1993 yılında Europay-MasterCard Türkiye Ofisi açılmıştır (Kaya, 2008: 16).
1994	Çipli kart uygulaması başlatılmıştır (www.tarihinizde.com).
1997-1999	1997'de ilk ortaklı, 1999 yılında çok ortaklı kartlar tedavüle girmiş ve tüketiciye taksitli kullanım imkânı sunmuştur. Aynı zamanda kart bünyesinde kazanılan puanların geçerlilik kazanması kredi kartlarına artı değer katmıştır. Bu tarihten itibaren harcamaların kayıt altına alınması ve güvenlik anlamında yaşanan gelişmeler ülke genelinde kredi kartı istatistiklerinin çıkarılması sağlamıştır (Kaya, 2008: 17).
2006	Türkiye Avrupa da bir ilke imza atarak temassız kredi kartı uygulamasını başlatmıştır (www.ekonomisayfasi.net).

Tablo-2. Kredi Kartı Piyasasındaki Gelişmeler

Yıllar	Kredi Kartı Sayısı (Milyon Adet)	Toplam İşlem Tutarı (Milyar TL)	POS Sayısı (Milyon Adet)	ATM Sayısı (Adet)
2009	44	205	1,7	23
2010	47	237	1,8	27
2011	52	294	2,0	32
2012	54	365	2,1	36
2013	56,8	428	2,2	42
2014 (Ekim)	57,1	395	2,3	44

Kaynak: BKM Dönemsel Bilgiler, 2014. (Küsuratlar belirtilmemiştir.)

ve piyasaya girmiştir. 1975 yılına kadar Setur ve Türk Express şirketleri, piyasada rakipsiz olarak faaliyet göstermişlerdir. American Express sadece yurt dışında, Diners Club ise yurt içinde geçerli olmak kaydıyla ekonomik hayatlarına devam etmiştir (Budak, 2011: 14).

Günümüzde tüm dünyada ve Türkiye’de en çok kullanılan, uluslararası piyasalarda yaygın kullanım ağına sahip kredi kartları; Visa, MasterCard, American Express kartlarıdır (Demirağ, Baydemir, 1997: 1, Özkul, Tapşın, 2010: 139).

Ülkemizde son yıllarda kredi kartı kullanımı ve yapılan harcama oranları hızla artmakta ve toplam kart sayısında Avrupa liderliğine oynamaktadır. Özellikle yapılan harcamalar bakımından Avrupa üçüncüsü konumuna gelmiştir. Kredi kartının bu derece yoğun kullanılmasının nedenleri arasında, tek seferde alınmayacak mal/hizmetleri taksitle satın alma ve kredi kartına bankalarca tanımlanan yüksek limitlerin taksitle almaya teşvik etmesi yer almaktadır (Wikipedia, 2014). Türkiye’de kredi kartlarının gelişmesinde ödeme aracı olması ile birlikte ucuz kredi niteliğinde olmasının etkili olduğu söylenebilir.

Son 5 yıla bakıldığında, tabloda da görüldüğü gibi, Türkiye’deki kredi kartı adedi, her yıl bir önceki ne göre artış göstermiştir. 2013 yılsonu itibariyle sayı, 2012 yılındaki 54 milyon adedi %5 artırarak, 57 milyona yaklaşmıştır. 2014 yılı Ekim ayı verileri incelendiğinde geçen yıla oranla büyük bir artış görülmesi de yıl sonu itibariyle benzer rakamlara ulaşılacağı tahmin edilmektedir. Alışveriş ve nakit çekim tutarlarını içeren toplam işlem tutarı da yıllar itibariyle ciddi oranda artmıştır.

Kredi kartlarının yaygınlaşmasında etkili olan POS ve ATM sayısında görülen artış, bankalar tarafından sektöre yapılan yatırımın büyüklüğünü gözler önüne sermektedir (Özkan, 2014: 6).

Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Kredi kartı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaygın biçimde kullanılan bir ödeme aracıdır. Bir ödeme aracı olması yanında nakit para çekme imkânı sunarak bir mikro kredi gibi değerlendirildiğinde finansman kaynağı olarak da tüketicilerin sıklıkla tercih ettiği bir fon kaynağıdır.

Bu çalışmanın amacı Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartı kullanımına etki eden faktörler arasındaki benzerlik ya da farklılık olup olmadığının ölçülmesidir. Bu amaçla yüz yüze yapılan anketlerden analiz edilebilir durumda olan toplam 500 anket istatistikî programda değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Kısıtları ve Varsayımları

Bu araştırmanın bulguları aşağıda verilen kısıtlar çerçevesinde yorumlanmıştır.

- Bu araştırma Yozgat il merkezinde ve Kayseri il merkezinde yaşayan bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.
- Araştırmada ele alınan psikolojik uygulama ölçüm araçlarının güvenilirlik ve geçerlilik boyutları ile sınırlıdır.
- Sosyal bilimler alanında yapılan çalışmalarda mevcut sınırlılık bu çalışma içinde geçerlidir.

- Araştırmanın bulguları aşağıda verilen varsayımları çerçevesinde yorumlanmıştır.
- Anketörlerin soruları doğru olarak sorduğu ve katılımcılarında yöneltilen soruları doğru anladığı kabul edilmiştir.
- Katılımcıların verdiği cevaplar doğru olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın verileri yüz yüze yapılan anket çalışması sonucunda elde edilmiştir. Demografik özellikler ve kredi kartı kullanımına ilişkin ifadelerin yer aldığı bir anket formu kullanılmıştır. Anket formlarından elde edilen veriler istatistiki açıdan incelenmiş, çıkan sonuçlar doğrultusunda demografik faktörlere ilişkin tablo oluşturulmuş ve t-Testi yöntemlerinden biri olan Bağımsız t-Testi analiz yöntemi uygulanmıştır. Çalışma bünyesinde oluşturulan hipotezlerin yargıları bu sonuçlar çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırmanın ana kütlesi, Yozgat ve Kayseri il merkezinde yaşayan bireylerdir. Ana kütleli temsil eden örneklem seçilirken kolayda örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bunun sonucunda da araştırma kapsamında uygulanan anketlerden analiz edilebilir durumda olan Yozgat ilinde 250 ve Kayseri ilinde 250 olmak üzere toplam 500 anket formu değerlendirilmiştir.

Araştırma Hipotezlerinin Belirlenmesi

Uygulamada, sıfır hipotezi (H_0) alternatif hipoteze (H_1) göre test edilmiş ve H_1 hipotezi yapılan analizler sonucunda kabul veya reddedilmiştir. Çalışmaya göre oluşturulan hipotezler;

H_0 : Yozgat ilinde yaşayan bireyler ile Kayseri ilinde yaşayan bireyler arasında, kredi kartı ile yapılan harcama tutarına göre anlamlı farklılık yoktur.

H_1 : Yozgat ilinde yaşayan bireyler ile Kayseri ilinde yaşayan bireyler arasında, kredi kartı ile yapılan harcama tutarına göre anlamlı farklılık vardır.

H_0 : Yozgat ilinde yaşayan bireyler ile Kayseri ilinde

bireyler kredi kartı kullanım amacı bakımından anlamlı farklılık yoktur.

H_2 : Yozgat ilinde yaşayan bireyler ile Kayseri ilinde bireyler kredi kartı kullanım amacı bakımından anlamlı farklılık vardır.

Anket çalışmasının ikinci bölümünde yer alan bazı ifadelerle yönelik geliştirilen hipotezler;

H_0 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının itibar göstergesi olarak değerlendirilmesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda anlamlı bir farklılık yoktur.

H_3 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının itibar göstergesi olarak değerlendirilmesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda anlamlı bir farklılık vardır.

H_0 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartını para taşıma riskini azaltıyor olarak görmesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda anlamlı bir farklılık yoktur.

H_4 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartını para taşıma riskini azaltıyor olarak görmesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda anlamlı bir farklılık vardır.

H_0 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartını ödeme kolaylığı sağlıyor olarak görmesi (taksitlendirme- borç erteleme) konusunda her iki grup arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H_5 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartını ödeme kolaylığı sağlıyor olarak görmesi (taksitlendirme- borç erteleme) konusunda her iki grup arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H_0 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartının bir fon sağlama aracı olarak kullanılması konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H_6 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartının bir fon sağlama aracı olarak kullanılması konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

H_0 : Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı sunan bankanın hizmet kalitesinin kredi

kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₇: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı sunan bankanın hizmet kalitesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

H₉: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının nakit çekim ve gecikme faizi oranının düşük olmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₈: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının nakit çekim ve gecikme faizi oranının düşük olmasının kredi kartı kullanımına etkisi arasında anlamlı farklılık vardır.

H₆: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının harcama limitinin yüksek olmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₅: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının harcama limitinin yüksek olmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

H₄: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı aidatı vb. kesinti yapılmamasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₁₀: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı aidatı vb. kesinti yapılmamasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

H₆: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon)bilgi vermesinin kart kullanımına etkisi açısından her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₁₁: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon) bilgi vermesinin kart kullanımına etkisi açısından her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

H₆: Yozgat ve Kayseri illerinde kredi kartı reklamlarının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₁₂: Yozgat ve Kayseri illerinde kredi kartı reklamlarının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

H₀: Yozgat ve Kayseri illerinde kredi kartının özel günleri hatırlaması ve bu günlerde kampanyalar sunmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

H₁₃: Yozgat ve Kayseri illerinde kredi kartının özel günleri hatırlaması ve bu günlerde kampanyalar sunmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur.

Bulguların Analizi

Çalışmaya ait verilerin analiz sonuçları tablolar halinde aşağıdaki bölümde yer almaktadır, sonuçlar hipotezler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Güvenilirlik analizinde kullanılan yöntemlerden biri olan Alfa Modeli'nde ölçekte yer alan soruların homojen bir yapı gösteren bir bütünü ifade edip etmediğini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Ölçekte yer alan n sorunun varyansları toplamının genel varyansa oranlanmasını içermektedir. 0 ile 1 arasında değer alan bu katsayı (Cronbach) Alpha katsayısı olarak nitelendirilmektedir (Kalaycı, 2014: 405).

Alfa katsayısına ilişkin güvenilirlik aralığı yorumunda aşağıdaki oranlar dikkate alınır.

- $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değil,
- $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek güvenilirliği düşük,
- $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir,
- $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Kalaycı, 2014: 405).

Yapılan anketin kredi kullanımına etki etmesine ilişkin yöneltilen sorularına yapılan analiz sonucu Alfa katsayısı % 77,5 olarak hesaplanmıştır.

Güvenilirlik Katsayısı	
Cronbach's Alpha	N
,775	20

Yozgat ve Kayseri illerinden ankete katılan toplam 500 bireye ait demografik özelliklere ilişkin veriler cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, gelir düzeyi açısından değerlendirilmiştir. Oluşturulan tabloda Yozgat ve Kayseri İllerinde yaşayan katılımcıların özellikleri ayrı ayrı gösterilmiştir.

Tablo-3. Yozgat ve Kayseri İllerinde Ankete Katılanların Demografik Bilgileri

Yıllar	Kredi Kartı Sayısı (Milyon Adet)	Toplam İşlem Tutarı (Milyar TL)	POS Sayısı (Milyon Adet)	ATM Sayısı (Adet)
Kadın	88	35,2	107	42,8
Erkek	162	64,8	143	57,2
Toplam	250	100,0	250	100,0
Yaş Dağılımı				
18-28	60	24,0	94	37,6
29-39	65	26,0	62	24,8
40-50	72	28,8	47	18,8
51-61	31	12,4	27	10,8
61 Üstü	22	8,8	20	8,0
Toplam	250	100,0	250	100,0
Eğitim Durumu				
İlkokul	12	4,8	16	6,4
Ortaokul	33	13,2	18	7,2
Lise	90	36,0	45	18,0
Ön Lisans	75	30,0	42	16,8
Lisans	31	12,4	109	43,6
Lisans Üstü	9	3,6	20	8,0
Toplam	250	100,0	250	100,0
Gelir Düzeyi				
1000 TL'den Az	65	26,0	60	24,0
1001-2000 TL	79	31,6	76	30,4
2001-3000 TL	77	30,8	79	31,6
3001 ve Üzeri	29	11,6	35	14,0
Toplam	250	100,0	250	100,0
Meslek Grupları				
Kamu Sektörü	57	22,8	32	12,8
Özel Sektör	84	33,6	100	40,0
Serbest Meslek	63	25,2	35	14,0
Emekli	23	9,2	25	10,0
Öğrenci	21	8,4	55	22,0
Diğer	2	0,8	3	1,2
Toplam	250	100,0	250	100,0

Tablo 3’de ankete katılan tüm bireylere ilişkin demografik özellikler yüzde ve frekans olarak gösterilmektedir. Tabloya göre;

Yozgat ve Kayseri illerinde ankete katılan bireysel yatırımcıların toplam sayısı 500’dir. Yozgat ilinde 88 kadın katılımcının % 35,2’lik, 162 erkek katılımcının ise % 64,8’lik payı oluşturduğu, Kayseri ilinde 107 kadın katılımcının % 42,8’lik, 143 erkek katılımcının ise % 57,2’lik payı oluşturduğu görülmektedir.

Yozgat ilinde, katılımcıların % 24’ü olan 60 kişi 18-28 yaş aralığında, %26’sı olan 65 kişi 29-39 yaş aralığında, %28,8’i olan 72 kişi 40-50 yaş aralığında, %12,4’ü olan 31 kişi 51-61 yaş aralığında ve % 8,8’i olan 22 kişi de 61 yaş üstü gurubunda yer aldığı; Kayseri ilinde, katılımcıların % 37,6’sı olan 94 kişi 18-28 yaş aralığında, %24,8’i olan 62 kişi 29-39 yaş aralığında, %18,8’i olan 47 kişi 40-50 yaş aralığında, %10,8’i olan 27 kişi 51-61 yaş aralığında ve % 8’i olan 20 kişi de 61 yaş üstünde yer aldığı görülmektedir.

Yozgat ilinde ankete katılanların % 4,8’i olan 12 kişinin ilkökul, % 13,2’si olan 33 kişinin ortaokul % 36’sı olan 90 kişinin lise, % 30’u olan 75 kişinin ön lisans, %12,4’ü olan 31 kişinin de lisans ve %3,6’sı olan 9 kişinin lisansüstü eğitim aldığı; Kayseri ilinde ankete katılanların % 6,4’ü olan 16 kişinin ilkökul, % 7,2’si olan 18 kişinin ortaokul % 18’i olan 45 kişinin lise, % 16,8’i olan 42 kişinin ön lisans, % 43,6’sı olan 109 kişinin de lisans ve %8’i olan 20 kişinin lisansüstü eğitim aldığı tespit edilmiştir. Ankete katılanlardan Kayseri ilindeki katılımcılar arasında lisans eğitimi alanların sayısının fazla olduğu, Yozgat ilindeki katılımcılar arasında ise lise eğitimi alanların sayısının fazla olduğu görülmektedir.

Yozgat ilinden ankete katılanların gelir dağılımı açısından en yüksek paya % 31,6’ ı olan 79 kişi ile 1001-2000 TL aralığı sahiptir. % 30,8’ini oluşturan 2001-3000 TL geliri olan 77 kişi, 3001 TL ve üzeri 29 (%11,6) kişi yer almaktadır, 1000 TL’ den az gelire sahip 65 kişi ankete katılmıştır. Kayseri ilinde ise % 31,6’ sı olan 79 kişi ile 2001-3000 TL aralığı sahiptir. % 30,4’ünü oluşturan 1001-2000 TL geliri olan 76 kişi, 3001 TL ve üzeri 35 (%14) kişi yer al-

maktadır, 1000 TL’ den az gelire sahip 60 kişi ankete katılmıştır.

Yozgat ilinden ankete katılanların % 22,8’i olan 57 kişi kamuda, % 33,6’ sı olan 84 kişi özel sektörde çalışmaktadır. % 25,2’si olan 63 kişi serbest mesleğe sahip, % 10’u olan 25 kişi emekli, % 8,4’ü olan 21 kişi öğrencidir. Kayseri ilinden ankete katılanların % 12,8’i olan 32 kişi kamuda, % 40’ ı olan 100 kişi özel sektörde çalışmaktadır. % 14’ü olan 35 kişi serbest mesleğe sahip, % 10’u olan 25 kişi emekli, % 23,2’ü olan 58 kişinin öğrenci olduğu tabloda görülmektedir.

Tabloya göre (Tablo-4.) Yozgat ilinde yaşayan kredi kartı kullanıcılarının % 42,8’lik pay ile en büyük dilimi oluşturan 107 kişi 1 tane kredi kartına sahip, % 32,8’ i olan 82 kişi 2, % 11,6’ sı olan 29 kişi 3, % 8,8’i olan 22 kişi 4 ve % 4’ü olan 10 kişide 4’ den fazla kredi kartına sahiptir. Kayseri ilinde % 42,8’lik pay ile en büyük dilimi oluşturan 104 kişi 1 tane kredi kartına sahip, % 33’2 i olan 83 kişi 2, % 15,2’ si olan 38 kişi 3, % 8’i olan 20 kişi 4 ve % 2’si olan 5 kişide 4’ den fazla kredi kartına sahiptir.

Anket katılımcılarının kredi kartları ile yaptıkları harcama tutarına bakıldığında, Yozgat’ta yapılan harcama tutarı ağırlıklı olarak 301-600 TL (% 26,8) ve 601-900 TL (%25,6) aralığında gerçekleşmektedir. Kayseri’ de ise kredi kartı ile harcama tutarları daha çok 900 TL ve altında yapılmaktadır.

Anket sonuçlarına göre her iki il de cevaplayıcı olan bireyler kredi kartlarını para çekmekten çok alışveriş yapmak amacıyla kullanmaktadır, her iki amaçla kullanılanların sayısı ise toplam anket sayısının %50’sine tekabül etmektedir.

Yozgat ve Kayseri ilinde yaşayan toplamda 500 bireye yönelik yapılan anket çalışmasında, kredi kartı kullanımını etkileyen ifadeler ve bu ifadelerle ilişkin her iki grup arasında farklılık olup olmadığı ile ilgili araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla t-testi alternatifleri arasında yer alan Bağımsız İki Örnek t-Testi analizi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda kabul edilen ve reddedilen hipotezler tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo-4. Kredi Kartı Adedi, Harcama Tutarı ve Kullanım Amacına İlişkin Veriler

Kredi Kartı Sayısı	Yozgat		Kayseri	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
1	107	42,8	104	41,6
2	82	32,8	83	33,2
3	29	11,6	38	15,2
4	22	8,8	20	8,0
4 Üstü	10	4,0	5	2,0
Toplam	250	100,0	250	100,0
Kredi Kartı İle Yapılan Harcama Tutarı				
0-300 TL	46	18,4	60	24,0
301-600 TL	67	26,8	59	23,6
601-900 TL	64	25,6	71	28,4
901-1200 TL	45	18,0	39	15,6
1200 TL ve üstü	28	11,2	21	8,4
Toplam	250	100,0	250	100,0
Kredi Kartı Kullanım Amacı				
Alışveriş	124	50,8	88	35,2
Para Çekme	19	7,6	17	6,8
Her İkisi de	107	41,6	145	58,0
Toplam	250	100,0	250	100,0

Tablo-5. Hipotezlerin Kabul/Red Durumu

H1	Red	H8	Red
H2	Red	H9	Red
H3	Kabul	H10	Red
H4	Kabul	H11	Kabul
H5	Kabul	H12	Red
H6	Kabul	H13	Kabul
H7	Kabul		

H_1 : Yozgat ilinde yaşayan bireyler ile Kayseri ilinde yaşayan bireyler arasında, kredi kartı ile yapılan harcama tutarına göre anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo-6. Kredi Kartı ile Yapılan Harcama Tutarına İlişkin Grup İstatistikleri

Kredi Kartı İle Yapılan Harcama Tutarı	İl	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata					
						Yozgat	250	2,7680	1,25877	,07961
	Kayseri	250	2,6080	1,24117	,07850					
Kredi Kartı İle Yapılan Harcama Tutarına İlişkin Bağımsız t –Testi										
	Levene'nin İki Faktörlü Varyans Eşitliği Testi	Ortalamaların Eşitliği t-Testi								
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	95% Güven aralığı	
Eşit Dağılım		,003	,953	1,431	498	,153	,16000	,11180	-,05966	,37966
Kredi Kartı İle Yapılan Harcama Tutarı	Eşit Olmayan Dağılım			1,431	497,90	,153	,16000	,11180	-,05967	,37967

Ankete katılan her iki grup arasında kredi kartı ile yapılan harcama tutarı konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. % 95 güven aralığında yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,153 > 0,05$

bulunmuştur. Buna göre, $p > 0,05$ olduğundan, H1 hipotezi reddedilmiştir.

H₂: Yozgat ilinde yaşayan bireyler ile Kayseri ilinde bireyler arasında kartını kullanım amacı bakımından anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 8. Kredi Kartı Kullanım Amacına İlişkin Grup İstatistikleri

		İl	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata				
Kredi Kartı Kullanım Amacı	Yozgat		250	2,0920	,95876	,06064				
	Kayseri		250	2,2280	,93997	,05945				
Kredi Kartı İle Yapılan Harcama Tutarına İlişkin Bağımsız t-Testi										
	Levene'nin İki Faktörlü Varyans Eşitliği Testi	Ortalamaların Eşitliği t-Testi								
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalama Farkı	Standart Hata Farkı	95% Güven aralığı	
										En Az
	Eşit Dağılım	1,274	,260	1,602	498	,110	-,13600	,08492	-,30284	,03084
Kredi Kartı Kullanım Amacı	Eşit Olmayan Dağılım			1,602	497,80	,110	-,13600	,08492	-,30284	,03084

Tablo 10. Kredi Kartı Kullanımına Etki Eden İfadelere İlişkin Grup İstatistikleri

	İl	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
İtibar göstergesi olması	Yozgat	250	3,8120	1,48427	,09387
	Kayseri	250	2,9160	1,59472	,10086
Para taşıma riskini azaltması	Yozgat	250	4,2680	,95909	,06066
	Kayseri	250	3,6320	1,22907	,07773
Ödeme kolaylığı sağlaması (taksitlendirme- borç erteleme)	Yozgat	250	4,0360	1,15588	,07310
	Kayseri	250	3,8240	1,12699	,07128
Fon sağlama aracı olması	Yozgat	250	3,0520	1,32980	,08410
	Kayseri	250	4,3800	1,40909	,08912
Kredi kartı sunan bankanın hizmet kalitesi	Yozgat	250	3,9000	1,22638	,07756
	Kayseri	250	3,3800	1,46841	,09287
Kredi kartı sunan banka şubesinin yakın olması	Yozgat	250	3,7800	1,04689	,06621
	Kayseri	250	3,3040	1,32158	,08358
Nakit çekim ve gecikme faiz oranının düşük olması	Yozgat	250	3,1720	1,22492	,07747
	Kayseri	250	3,1880	1,24856	,07897
Harcama limitinin yüksek olması	Yozgat	250	3,3000	1,26189	,07981
	Kayseri	250	3,2680	1,25318	,07926
Kredi kartı aidatı vb. kesintiler yapmaması	Yozgat	250	3,2160	1,31157	,08295
	Kayseri	250	3,2400	1,37913	,08722
İnternet ve telefon bankacılığı ile alışverişte sanal kart hizmetini sunması	Yozgat	250	3,8840	1,36969	,08663
	Kayseri	250	3,1440	1,43510	,09076
Kredi kart reklamları	Yozgat	250	2,6440	1,24719	,07888
	Kayseri	250	2,5040	1,34208	,08488
Özel günleri (doğum günü) hatırlayarak kampanyalar sunması	Yozgat	250	2,9520	1,47513	,09330
	Kayseri	250	2,2160	1,39755	,08839

Ankete katılan her iki gruptaki bireylerin kredi kartı kullanım amacı konusunda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($0,110 < 0,05$). % 95 güven aralığında yapılan Bağımsız t-testi sonucuna göre anlamlılık değeri $p=0,110 > 0,05$ bulunmuştur bu nedenle H2 hipotezi reddedilmiştir.

Ankete yer alan kredi kartı kullanımına etki edebileceği düşünülen ifadelere ilişkin geliştirilen hipotezlerin analizinde Tablo 15, Yozgat ve Kayseri illerindeki ortalama, standart sapma ve standart hata değerlerini göstermektedir. Bu tabloda veriler 5' li Likert Ölçeği dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Ölçeğe göre "1= kesinlikle katılmıyorum", "2= katılmıyorum", "3= kararsızım", "4= katılıyorum", "5= kesinlikle katılmıyorum" şeklindedir ve tabloda yer alan ortalama değerleri bu ölçeğe göre yorumlanmıştır.

- Tabloya bakarak Yozgat ilinde kredi kartının itibar göstergesi olarak görülmesi ortalama değere bakıldığında 3,81 olarak kısmen katılmaya daha yakın (3= kararsızım, 4= katılıyorum) olduğu, Kayseri ilinde ise bu fikre katılmayanların ortalamasının (2= katılmıyorum) daha yüksek olduğu söylenebilir.
- Kredi kartının para taşıma riskini azalttığı yönündeki görüşe Yozgat ili ortalamasının 4,26 olması katılım oranı Kayseri iline göre daha fazla (3,63) olduğunu göstermektedir.
- Kredi kartının ödeme kolaylığı sunması ifadesine katılım oranları ortalamasının her iki ilde de birbirine yakın olduğu görülmektedir.
- Kredi kartının fon sağlama aracı olarak görülmesi konusunda Kayseri ilinde bu ifadeye katılma oranının daha yüksek (4,38) Yozgat ilinde ise düşük (3,05) olduğu görülmektedir.
- Kredi kartı sunan bankanın hizmet kalitesi noktasında Yozgat ilinde bu ifade daha çok önemli olurken (3,9), Kayseri ilinde bu oranın daha düşük (3,38) olduğu görülmektedir.
- Kredi kartı hizmeti sunan banka şubesinin yakınlığı ifadesine katılma oranı Yozgat ilinde kredi kartı tercihinde Kayseri iline oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.
- Kredi kartı nakit çekim ve gecikme faizi oranının

düşük olması ve harcama limitinin yüksek olması, kredi kartı aidatı vb. kesintiler yapılmaması ve Kredi kartı reklamlarının kredi kartı kullanımı konusunda her iki ile ait ortalamalara bakıldığında birbirine yakın değerler olduğu görülmektedir.

- İnternet ve telefon bankacılığı ile internette sanal kart imkânı sunulmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda Yozgat' da yaşayan katılımcılar 3,88 ortalama ile bu ifadeye katılmaya daha yakın olduğunu, Kayseri' de yaşayan katılımcılar ise 3,14 ortalama ile kararsız bir tutum sergilediği görülmektedir.
- Özel günlerin hatırlanmasının kredi kartı tercihinin etkisi noktasında her iki ilde anketi yanıtlayanların, Yozgat ilinde ortalaması 2,95, Kayseri ilinde ise 2,21 olduğu görülmektedir.

Tablo 11' de yer alan veriler araştırma bünyesinde oluşturulan hipotezlerin t-testi ile analiz edilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Eşit Dağılım (E.D.) , Eşit Olmayan Dağılım (E.O.D) şeklinde ifade edilmiştir.

Tabloya göre (Tablo 11.) hipotezler test edilirken analiz sonuçlarında Levene'nin Çift Faktörlü Varyans Eşitliği kısmının yorumu, eşit dağılım ve eşit olmayan dağılım alanlarına göre yapılmaktadır. Dağılımlar önemli derecede farklılık göstermiyorsa eşit dağılım varsayımını kullanmak, göstermiyorsa eşit olmayan dağılım varsayımını kullanmaktan daha doğru olmaktadır. Tabloda öncelikle Sig değeri dağılımların farklılık arz edip etmediği hakkında bilgi vermekte, Sig.(2 tailed) ise hipotezin geçerliliğini ortaya koymaktadır (Kalaycı, 2014: 77). Bu bölümde oluşturulan hipotezler bu bilgiler ışığında incelenmiştir.

H₃: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının itibar göstergesi olarak değerlendirilmesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda anlamlı bir farklılık vardır.

Hipotez için tablodaki verilerle bakılarak, ankete katılan her iki grup arasında kredi kartını itibar göstergesi olarak değerlendirme konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,204 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık

Tablo 11. Kredi Kartı Kullanımına Etki Eden İfadelere İlişkin Bağımsız t-Testi

	Levene'nin Çift Faktörlü Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği t-Testi							
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalama Farkı	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı		
								En Az	En Çok	
İtibar göstergesi olması E.D.	1,618	,204	3,600	498	,000	,49600	,13779	,22529	,76671	
E.O.D.			3,600	495,45	,000	,49600	,13779	,22528	,76672	
Para taşıma riskini azaltması E.D.	25,616	,000	6,450	498	,000	,63600	,09860	,44228	,82972	
E.O.D.			6,450	470,21	,000	,63600	,09860	,44225	,82975	
Ödeme kolaylığı sağlaması E.D.	,028	,867	2,076	498	,038	,21200	,10210	,01140	,41260	
E.O.D.			2,076	497,68	,038	,21200	,10210	,01140	,41260	
Fon sağlama aracı olması E.D.	2,199	,139	-5,125	498	,000	-,62800	,12254	-,86876	-,38724	
E.O.D.			-5,125	496,33	,000	-,62800	,12254	-,86876	-,38724	
Kredi kartı sunan bankanın hizmet kalitesi E.D.	25,263	,000	4,298	498	,000	,52000	,12100	,28227	,75773	
E.O.D.			4,298	482,67	,000	,52000	,12100	,28225	,75775	
Nakit çekim ve faiz oranının düşük olması E.D.	,441	,507	-,145	498	,885	-,01600	,11062	-,23334	,20134	
E.O.D.			-,145	497,81	,885	-,01600	,11062	-,23334	,20134	
Harcama limitinin yüksek olması E.D.	,000	,984	,284	498	,776	,03200	,11248	-,18899	,25299	
E.O.D.			,284	497,97	,776	,03200	,11248	-,18899	,25299	
Kredi kartı aidatı vb. kesintiler yapmaması E.D.	2,041	,154	-,199	498	,842	-,02400	,12037	-,26050	,21250	
E.O.D.			-,199	496,74	,842	-,02400	,12037	-,26050	,21250	
İnternet ve telefon bankacılığı sanal kart hizmeti sunması E.D.	,650	,421	1,913	498	,049	,24000	,12547	-,00651	,48651	
E.O.D.			1,913	496,92	,049	,24000	,12547	-,00651	,48651	
Kredi kart reklamları E.D.	4,292	,039	1,208	498	,228	,14000	,11587	-,08766	,36766	
E.O.D.			1,208	495,34	,228	,14000	,11587	-,08766	,36766	
Özel günleri hatırlayarak kampanyalar sunması E.D.	4,744	,030	2,614	498	,009	,33600	,12852	,08350	,58850	
E.O.D.			2,614	496,55	,009	,33600	,12852	,08350	,58850	

değeri Sig. (2 tailed) $p=0,000 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H3 hipotezi kabul edilmiştir.

H₄: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartını para taşıma riskini azaltıyor olarak görmesi arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grubun kredi kartının para taşıma riskini azaltmasını hakkında görüşleri arasında anlamlı Sig. Değerinin 0,000 olması dağılımın farklı-

lık göstermediğini ifade etmekle birlikte % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,000 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H4 hipotezi kabul edilmiştir.

H₅: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartının ödeme kolaylığı sağlıyor olarak görmesi (taksitlendirme- borç erteleme) konusunda her iki grup arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Ankete katılan bireyler, kredi kartının ödeme kolaylığı sunması konusunda her iki grup içinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,867 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,038 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H5 hipotezi kabul edilmiştir.

H₆: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireylerin kredi kartının bir fon sağlama aracı olarak kullanılması konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grup arasında kredi kartının bir fon sağlama aracı olarak kullanılması konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,139 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,000 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H6 hipotezi kabul edilmiştir.

H₇: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı sunan bankanın hizmet kalitesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grup arasında kredi kartı sunan bankanın hizmet kalitesinin kredi kartı kullanımına etkisi konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,000 olması dağılımın farklılık göstermediğini ifade etmekle birlikte, % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,000 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H7 hipotezi kabul edilmiştir.

H₈: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının nakit çekim ve gecikme faizi oranının düşük olmasının kredi kartı kullanımına etkisi arasında anlamlı farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grup arasında kredi kartının nakit çekim ve gecikme faizi oranının düşük olmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sig. Değerinin 0,507 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,885 > 0,05$ bulunmuştur, $p > 0,05$ olduğundan, H8 hipotezi reddedilmiştir.

H₉: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının harcama limitinin yüksek olmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grup arasında kredi kartının harcama limitinin yüksek olmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sig. Değerinin 0,984 olması dağılımın farklılık göstermediğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,776 > 0,05$ bulunmuştur, $p > 0,05$ olduğundan, H9 hipotezi reddedilmiştir.

H₁₀: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı aidatı vb. kesinti yapılmamasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grup arasında kredi kartının harcama limitinin yüksek olmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sig. Değerinin 0,154 olması dağılımın farklılık göstermediğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,842 > 0,05$ bulunmuştur, $p > 0,05$ olduğundan, H10 hipotezi reddedilmiştir.

H₁₁: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon) bilgi vermesinin kart kullanımına etkisi açısından her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grup arasında bireylerin kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon) bilgi vermesinin kart kullanımına etkisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,421 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,049 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H11 hipotezi kabul edilmiştir.

Ankete katılan her iki grup arasında bireylerin kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon) bilgi vermesinin kart kullanımına etkisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,421 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,049 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H11 hipotezi kabul edilmiştir.

Ankete katılan her iki grup arasında bireylerin kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon) bilgi vermesinin kart kullanımına etkisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,421 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,049 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H11 hipotezi kabul edilmiştir.

Ankete katılan her iki grup arasında bireylerin kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon) bilgi vermesinin kart kullanımına etkisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,421 olması dağılımın farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,049 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H11 hipotezi kabul edilmiştir.

bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H_{11} hipotezi kabul edilmiştir.

H₁₂: Yozgat ve Kayseri illerinde kredi kartı reklamlarının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık vardır.

Ankete katılan her iki grup arasında kredi kartı reklamlarının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Sig. Değerinin 0,039 olması dağılımın düşük oranda farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,228 > 0,05$ bulunmuştur, $p > 0,05$ olduğundan, H_{12} hipotezi reddedilmiştir.

H₁₃: Yozgat ve Kayseri illerinde yaşayan bireyler için kredi kartının özel günleri hatırlaması ve bu günlerde kampanyalar sunmasının kredi kartı kullanımına etkisi konusunda her iki grup arasında anlamlı farklılık yoktur

Ankete katılan her iki grup arasında bireylerin kredi kartı hakkında bankanın çeşitli araçlarla (internet, telefon)bilgi vermesinin kartı kullanımına etkisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Sig. Değerinin 0,030 olması dağılımın düşük oranda farklılık gösterdiğini ifade etmektedir. % 95 güven düzeyinde yapılan Bağımsız t- testi sonucuna göre anlamlılık değeri Sig. (2 tailed) $p=0,009 < 0,05$ bulunmuştur, $p < 0,05$ olduğundan, H_{13} hipotezi kabul edilmiştir.

Tartışma

Kredi kartı pazarı ülkemizde 2000'li yıllarla birlikte gelişme göstermiştir. 2014 ikinci çeyreği itibariyle kredi kartı sayısı 57 milyonu, kredi kartı ile yapılan işlem sayısı ise 400 Milyar TL'yi geçmiş durumdadır. Bu yükselişin bankacılık hizmetlerinin, gelişen teknolojiyi kullanması ile küresel dünyanın, farklı finansal araçlar sunması ile finans dünyasının parlayan yıldızlarından biri olmasına paralel olarak kredi kartlarına yaptıkları ciddi yatırımlar sayesinde gerçekleştiği söylenebilir. Farklı yönlerden kullanıcılar, bankalar ve iş yeri sahiplerine faydalar sağlayan kredi kartı, günümüz ekosisteminin

vazgeçilmez finansal araçlarından biri haline gelmiştir. Bireysel finansman anlamında etkin rol oynayarak nakit para çekme imkanı ile bireyler için bir mikro kredi vazifesi görmektedir.

Kredi kartı kullanımına yönelik yapılan bu çalışmada çeşitli açılardan farklılık gösteren, İç Anadolu Bölgesinde yer alan iki komşu il, Yozgat ve Kayseri' de yaşayan bireylere uygulanan anketler değerlendirilmiştir. Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi ve meslek grupları açısından incelendiğinde, örneklem çerçevesinde kredi kartı kullanıcıları, her iki ilin ortalaması alındığında % 61 erkeklerden oluşmaktadır. Bu yüzde ile kadınların iş hayatında yeterince yer almadıkları konusu arasında ilgi kurulabilir. Yaş ve meslek grupları birlikte incelendiğinde Kayseri ilinde kredi kartı kullanıcılarının büyük çoğunluğunun 18-28 yaş aralığında olmasında, lisans ve ön lisans düzeyinde öğrenci sayısının Yozgat' a göre daha fazla olmasının etkili olduğu söylenebilir. Kredi kartları, düşük seviyede geliri olan üniversite öğrencileri tarafından kolaylıkla elde edilebilmesi ve nakit para çekme avantajı sunmasıyla bu grup içinde geniş bir kullanım ağına sahiptir. Gelir seviyelerinin her iki il için 1000- 3000 TL civarında olduğu görülmektedir. Bu durum ekonomik olarak orta düzeyde gelire sahip bireylerin katılımcı olduğunu göstermektedir. Kullanılan kredi kartı sayısının çoğunlukla 1 ve 2 olarak belirlenmesi ve kredi kartı ile yapılan harcama tutarları noktasında 300- 900 TL aralığının ön plana çıkması gelir düzeyi ile benzerlik göstermektedir. 2014 yılı Ekim ayına ait Bankalararası Kart Merkezi (BKM) tarafından verilen istatistiki bilgiye göre kredi kartı ile alışveriş yapma adedi 2.249.509.941 (356.308,80 Milyon TL) ve nakit çekme adedi 72.316.511 (37.984,40 Milyon TL) olarak açıklanmıştır (BKM, 2014). Yapılan çalışma kapsamında ankete katılan bireyler alışveriş yapma oranının nakit para çekme oranından fazla olması BKM tarafından açıklanan veriler ile benzerlik göstermektedir. Her iki amaçla kredi kartının kullanımının daha yaygın olması da kredi kartının bir ödeme ya da taksitlendirme aracı olarak kullanılması yanında bir fon sağlama aracı olarak da kullanıldığını göstermektedir.

Çalışma kapsamında, kredi kartının itibar göstergesi olarak değerlendirilmesinde iki il karşılaştırıldığında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Yozgat ili için bu ifadenin geçerliliği daha yüksektir. Kredi kartının para taşıma riskini azaltması ve taksitlendirme ya da borç erteleme gibi ödeme kolaylığı sağlamasına ilişkin iki il arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık olması noktasında Yozgat ilindeki katılımcıların 40-50 yaş aralığında yoğunluk kazanmasının etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu yaş grubunun ailenin harcamalarını kontrol eden ve yönlendiren grup olması kredi kartı kullanımında bu faktörleri ön plana çıkarmaktadır. Kredi kartlarının fon sağlama aracı olarak kullanılmasına ilişkin yapılan analiz sonucu ortaya çıkan farklılığın Kayseri ilindeki katılımcılar için fark teşkil ettiği görülmektedir. Bu konuda Kayseri'nin ticari faaliyetler açısından Yozgat'a oranla daha ileride olmasının etkisi olduğu söylenebilir. Kredi kartını sunan bankanın hizmet kalitesinin kart kullanımına etkisi konusunda iller arasındaki anlamlı farklılık, Yozgat ilinde bu ifadenin daha baskın bir etken olmasından kaynaklanmaktadır. Yozgat'ın il merkezinin yüz ölçümü ve nüfus bakımından Kayseri'den küçük olması nedeniyle daha az banka şubesi bulunmaktadır. Bu durum bankacılık hizmetlerinin daha bireysel olmasında rol oynayabilmektedir, bireylerin fazla seçeneği olmadığı için iyi hizmet aldıkları bankanın kredi kartını kullanma eğiliminde olduğu düşünülmektedir. Kredi kartı nakit çekim ve gecikme faiz oranının düşük olmasının, kredi kartı limitinin yüksek olmasının, kart aidatı vb. kesintiler yapılmamasının ve kredi kartı reklamlarının kredi kartı kullanımına etkisini iki il içinde değerlendirmek için oluşturulan alternatif hipotezlerin reddedilmesi katılımcıların bu ifadeler hakkında benzer düşündüklerini ve kart kullanımına etki etmediğini göstermektedir.

Bu çalışmanın, kredi kartının farkı demografik özelliklere sahip ve farklı illerde yaşayan bireyler tarafından kullanımına ilişkin benzerlik ve farklılıkları belirlemeye yönelik olması açısından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Apak, Sudi. Güneş Yılmaz. 2009, "Finansal Kriz Döneminde Türkiye'de Kredi Kartları", **Muhasebe Ve Finansman Dergisi**, S:44,38-45.

Bankalararası Kart Merkezi. 2014, 2013 ve 2014 Yıllarına Ait Faaliyet Raporları, Kaynak: www.bkm.com.tr (Erişim Tarihi: 05.12.2014).

Coşkun, Derya. 2010, "**Kredi Kartı Ve Tarihçesi**", Kaynak: <http://deryacoskun.wordpress.com/2010/03/16/kredi-karti-ve-tarihcesi/> (Erişim Tarihi: 25.11. 2014).

Çavuş, Mustafa Fedai. 2006, Bireysel Finansmanın Temininde Kredi Kartları: Türkiye'de Kredi Kartı Kullanımı Üzerine Bir Araştırma, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 173-187.

Çırpan, Belgin. 2000, **Kredi Kartları**, Bursa: Emlak Bankası Yayınları.

Demirdağ, Levent. Mehmet Baydemir. 1997, **Kredi Kartları ve Uygulaması**, Kaynak:<http://archive.ismmmo.org.tr/docs/malicozum/40MaliCozum/08-LeventDemirdagMehmetBaydemir.doc> (Erişim Tarihi: 15.12.2014).

Kalaycı, Şeref. 2014, **SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri**, Ankara: Asil Yayın.

Karamustafa, Kurtuluş. Durdu Mehmet Biçkes. 2003, "Kredi Kartı Sahip ve Kullanıcılarının Kredi Kartı Kullanımlarını Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma: Nevşehir Örneği", **Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı:15.

Kaya, Feridun. 2008, **Kredi Kartları ve Bireysel Müşterilerin Kredi Kartı Tercihine Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma**, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Kükrer, Nilay. 2006, Kredi Kartı Kullanımını **Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Analizi: Burdur İli Örneği**, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Özkan, Canan. 2014, **Türkiye'de Kredi Kartı Kullanıcı Profili Ve Davranışı Analizi**, Ankara. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Bankacılık Ve

Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Yeterlilik Tezi.

Özkul, Fatma Ulucan. Gülçin Tapşın. 2010, Muhasebe ve Finans Dergisi, "Kredi Kartı Kullanımı ile Kullanılabilir Gelirin Tüketim Üzerindeki Etkisi ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Ampirik Çalışma", **Muhasebe ve Finans Dergisi**, 138-152.

Resmi Gazete. 2006, Banka Kartları Ve Kredi Kartları Kanunu, Kaynak: <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler2006/03/20060301.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/03/20060301.htm> , Sayı:26095 (Erişim Tarihi: 22.11.2014).

Tuğay, Osman Ve Başgül, Nermin. 2007, "Önemli Bir Finansman Kaynağı Olarak Kredi Kartları", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını**, C:12, S:3.

Kara Sedat. 2011, **Türkiye Ekonomisinde Kredi Kartlarının Marka Konumlandırılması: Bir Uygulama Örneği**, İstanbul: Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Wikipedia. 2014, "Kredi Kartı", Kaynak: http://tr.wikipedia.org/wiki/kredi_kart%C4%B1 (Erişim Tarihi: 20.11.2014).

<http://www.kredikarti.web.tr/kredikartinedir.html> (Erişim Tarihi: 25.11.2014).

<http://www.tuketicifinansman.net/2007/09/kredi-karti-nedir-kredi-kartlarinin.html> (Erişim Tarihi: 27.11.2014).

<http://ekonomisayfasi.blogspot.com.tr/2012/09/kredi-kart-ve-banka-kartlarinn-tarihi.html> (Erişim Tarihi: 25.11.2014).

<http://tarihinizinde.com/kredi-karti/> (Erişim Tarihi: 25.11.2014).